

Zakres elastyczny badań biegłości

Katarzyna Kluska

Zakres akredytacji

**określone działania w obszarze oceny zgodności,
w odniesieniu, do których akredytacja jest wnioskowana lub została udzielona.**

Źródło: PN-EN ISO/IEC 17011, 3.6

- **System akredytacji bazuje na tzw. stałym zakresie akredytacji.**
- **Stały zakres akredytacji pozwala na dokładne opisanie akredytowanych działań w obszarze oceny zgodności i tym samym wprowadza pewną restrykcyjność w zarządzaniu zakresem.**
- **Laboratorium nie może modyfikować działań objętych stałym zakresem ani dodawać nowych działań, w obszarze, których chce powoływać się na udzieloną akredytację.**
- **Możliwość powołania się na udzieloną akredytację w przypadku modyfikacji może mieć miejsce po złożeniu odpowiedniego wniosku do PCA, przeprowadzeniu przez PCA oceny w obszarze wnioskowanych zmian i podjęciu decyzji o zmianie zakresu akredytacji.**

Stały zakres akredytacji

Termin „**STAŁY ZAKRES AKREDYTACJI**” oznacza,
że laboratorium nie może modyfikować metod objętych zakresem,
jeżeli chce powoływać się na udzieloną akredytację.

Stały a elastyczny zakres akredytacji

Zakres stały

1. Zakres bez prawa do zmian, modyfikacji, jeśli chcemy się powoływać na akredytację – może być uznany za restrykcyjny.
2. Zmiana zakresu dopiero po złożeniu do PCA wniosku, przeprowadzeniu oceny, podjęciu decyzji o zmianie zakresu akredytacji – czas może uniemożliwiać realizację usługi w terminie wymaganym przez Klienta/Uczestnika.
3. Akredytacja oparta na stałych zakresach akredytacji publikowanych przez PCA.
4. Dokładne opisywanie akredytowanych działań.
5. Ocena kompetencji gdy działalność jest rozszerzana.
6. Trudności związane ze zrozumieniem zawartości bardzo długich, szczegółowych i technicznych zakresów.

Zakres elastyczny

1. Zakres z prawem do zmian: Zmiana obiektów badań biegłości / porównań, zmiana wielkości mierzonych lub właściwości.
2. Zmiana zakresu bez konieczności składania wniosku, przeprowadzeniu oceny, podjęciu decyzji o zmianie zakresu akredytacji przez organizatora badań biegłości w zakresie objętym elastycznością.
3. Akredytacja oparta na elastycznym zakresie akredytacji .
4. Granice elastyczności: Dodawanie obiektów badań biegłości / porównań, w ramach grupy obiektów ; dodawanie wielkości mierzonych lub właściwości w ramach obiektów / grupy obiektów badań biegłości.
5. Ocena kompetencji dopiero podczas auditu w nadzorze .
6. Bardziej zrozumiały zakres dla użytkowników/ Klientów.

Elastyczny zakres akredytacji

Zakres akredytacji wyrażony w sposób umożliwiający jednostkom oceniającym zgodność dokonywanie zmian w metodyce i innych parametrach, które wchodzą w zakres kompetencji jednostki oceniającej zgodność potwierdzony przez jednostkę akredytującą.

Źródło: PN-EN ISO/IEC 17011, 3.7

Elastyczny zakres akredytacji

Akredytacja w zakresie elastycznym nakłada na CAB więcej odpowiedzialności odnośnie wykazania, że sposób jej działania jest właściwy, odpowiedni oraz prowadzony w sposób bezstronny, kompetentny i spójny.

Termin „**ZAKRES ELASTYCZNY**” nie jest ograniczony jedynie do całości zakresu akredytacji. Ma on także zastosowanie do zakresów, które są kombinacją zakresu stałego i zakresu elastycznego.

Elastyczny zakres akredytacji badań biegłości

Aktualnie PCA umożliwia również **Organizatorom badań biegłości** wnioskowanie o potwierdzenie kompetencji w elastycznym zakresie akredytacji , biorąc pod uwagę potrzebę takiej ich działalności.

Organizator PT może wystąpić z wnioskiem o zmianę stałego zakresu akredytacji (w całości lub w części) na zakres elastyczny w odniesieniu do tych programów badań biegłości, dla których posiada akredytację w zakresie stałym.

Elastyczny zakres akredytacji badań biegłości

Warunkiem akredytacji w zakresie elastycznym jest potwierdzenie przez PCA (poprzez ocenę na miejscu) kompetencji organizatora do rozwoju i wdrażania działalności (posiadanie właściwego procesu zarządzania działaniami w ramach zakresu elastycznego) , pozwalających na rozszerzenie lub uaktualnienie działań w obszarze oceny zgodności objętych elastycznym zakresem akredytacji o działania dotychczas nie realizowane przez organizatora lub zmodyfikowanie dotychczasowych działań.

Wnioskowanie o akredytację w zakresie elastycznym

Organizator PT wnioskujący o akredytację w zakresie elastycznym składa odpowiedni wniosek **(FA-01 wraz z FAPT-01)** zgodnie z zasadami opisanymi w dokumencie **DA-01 - Opis systemu akredytacji**.

Wnioskowanie o zmianę stałego zakresu akredytacji na zakres elastyczny stanowi uaktualnienie zakresu akredytacji.

Jeżeli CAB posiada już akredytację w zakresie elastycznym, stanowiącym kombinację zakresu stałego i elastycznego, możliwe jest wnioskowanie o rozszerzenie zakresu akredytacji (elastycznego) poprzez przeniesieniem do elastycznego zakresu działań w obszarze oceny zgodności objętych stałym zakresem akredytacji.

Akredytacja w zakresach elastycznych DA-10, wyd. 2, z dnia 25.05.2020 r.

CAB posiadająca akredytację w stałym zakresie może wystąpić z wnioskiem o akredytację w zakresie elastycznym.

Warunkiem akredytacji w zakresie elastycznym jest potwierdzenie przez PCA (poprzez ocenę na miejscu) kompetencji CAB do rozwoju i wdrażania działalności (posiadanie właściwego procesu zarządzania działaniami w ramach zakresu elastycznego), pozwalających na rozszerzenie lub uaktualnienie działań w obszarze oceny.

Organizator badań biegłości może wystąpić z wnioskiem o zmianę stałego zakresu akredytacji (w całości lub części) na zakres elastyczny w odniesieniu do tych programów badań biegłości, dla których posiada akredytację w zakresie stałym.

Jeżeli Organizator badań biegłości posiada już akredytację w zakresie elastycznym, możliwe jest wnioskowanie o rozszerzenie zakresu akredytacji z jednoczesnym przeniesieniem do elastycznego zakresu działań w obszarze oceny zgodności objętych stałym zakresem akredytacji (programów badań biegłości objętych stałym zakresem akredytacji).

Wymagania EA dotyczące akredytacji w zakresach elastycznych

Numer publikacji: EA-2/15

Dokument określający wymagania umożliwiające akredytowanym CAB przyjęcie na siebie odpowiedzialności za zarządzanie całością lub częścią swojego zakresu akredytacji bez konieczności każdorazowego przeprowadzania przez AB wstępnej oceny w przypadku jego rozszerzania.

Opisanie kompetencji CAB tak, że będą one jednoznacznie rozumiane przez potencjalnych Klientów, inne zainteresowane strony oraz ogólnie przez rynek i zaspokoją potrzeby nie tylko AB i CAB, lecz także użytkowników akredytowanych usług.

Wymagania EA dotyczące akredytacji w zakresach elastycznych

Numer publikacji: EA-2/15

Wymagania **EA-2/15** są obowiązkowe dla akredytowanych CAB gotowych oferować „zakresy elastyczne”

ISTOTA ELASTYCZNOŚCI

Akredytacja w zakresie elastycznym nie może być rozumiana jako swoboda działalności technicznej, ale jako przejęcie odpowiedzialności za każdą zmianę w zakresie akredytacji.

Przejęcie przez akredytowane podmioty odpowiedzialności:

- za zarządzanie całością lub częścią swojego zakresu akredytacji;
- bez konieczności każdorazowego przeprowadzania przez AB oceny w przypadku rozszerzenia.

Elastyczny zakres akredytacji

Wprowadzenie mechanizmów, które:

pozwolą na włączenie dodatkowej działalności do zakresów akredytacji na podstawie wyników oceny kompetencji w odniesieniu do:

- realizacji działalności zgodnej z wcześniej ocenionymi procedurami;
- rozwoju i walidacji swoich procedur zgodnie z wcześniej ustanowionym systemem.

Elastyczny zakres akredytacji

Zakres elastyczny w organizacji badań biegłości może występować w odniesieniu do:

- obiektów badań biegłości / porównań,
- wielkości mierzonych lub właściwości.

Organizator PT akredytowany w zakresie elastycznym ma możliwość w określonych w zakresie akredytacji granicach (bez wcześniejszego informowania PCA):

- dodawania obiektów badań biegłości / porównań, w ramach grupy obiektów,
- dodawania wielkości mierzonych lub właściwości w ramach obiektów / grupy obiektów badań biegłości.

Elastyczny zakres akredytacji

Zakres elastyczności uwzględnia:

- Zapotrzebowanie Klientów/Uczestników na nowe obiekty badań biegłości/wielkości, mierzone/właściwości, nieobjęte dotychczasowym zakresem akredytacji.
- Zmiany wymagań prawnych, norm odniesienia.
- Zmiany programów badań biegłości, harmonogramów badań biegłości, potrzeby i analizy rynku lub plany związane z rozwojem działalności organizatora badań biegłości.
- Konieczność rozszerzenia zakresu badań biegłości o nowe obiekty badań/wielkości mierzone/właściwości.
- Możliwości techniczne i kompetencje organizatora badań biegłości w odniesieniu do realizacji badań biegłości poprzez zapewnienie zasobów.

Wymagania dotyczące procesu projektowania i wdrażania

CAB powinna mieć udokumentowany proces projektowania i wdrażania działań w obszarze oceny zgodności, obejmujący, nie ograniczając się tylko do poniższego:

- określanie wymagań wejściowych,
- wprowadzanie zmian (rozszerzenie, uaktualnienie) w działaniach w obszarze oceny zgodności,
- walidację / weryfikację spełnienia wymagań,
- odpowiedzialności za zarządzanie elastycznym zakresem i określone działania stanowiące etapy procesu,
- przegląd zapytań ofert i umów z uwzględnieniem informowania Klienta / wnioskującego, czy zapytanie mieści się w granicach elastycznego zakresu,
- zasady informowania o tym, co obejmuje akredytacja, w sposób przejrzysty i dokładny.

Wymagania dotyczące procesu projektowania i wdrażania

Przy wprowadzaniu zmian w działaniach w obszarze oceny zgodności CAB powinna uwzględniać:

- posiadanie dostępu do wszystkich niezbędnych zasobów i innych środków potrzebnych do wykonania określonego przez Klienta / wnioskującego działania,
- posiadanie odpowiednio wykwalifikowanego personelu do wykonania określonego działania oraz jego walidacji lub weryfikacji,
- przeprowadzenie niezbędnej walidacji lub weryfikacji,
- dokonywanie aktualizacji Listy tylko po pozytywnym zakończeniu procesu projektowania i wdrażania, w tym wyłącznie w przypadku pozytywnych wyników walidacji / weryfikacji spełnienia wymagań,
- wszystkie lokalizacje CAB zaangażowane w dodatkowe działania w obszarze oceny zgodności powinny być wcześniej zadeklarowane PCA,
- CAB nie powinna planować dodatkowej działalności w obszarze oceny zgodności (w ramach elastycznego zakresu akredytacji) w nowych lokalizacjach, które nie zostały wcześniej ocenione przez PCA.

Przegląd umowy

Procedura przeglądu umowy CAB powinna ustalać zasady szczegółowego informowania Klientów / wnioskujących o granicach elastyczności posiadanego elastycznego zakresu akredytacji i wynikających z tego faktu możliwościach działań CAB.

W przypadku gdy zlecenie / wniosek mieści się w granicach elastyczności zakresu akredytacji, lecz działanie w obszarze oceny zgodności nie było wcześniej podejmowane przez CAB (tj. nie znajduje się na Liście) CAB powinna szczegółowo poinformować Klienta / wnioskującego o trybie postępowania.

W takich przypadkach CAB powinna: - poinformować Klienta / wnioskującego, że nie będzie w stanie wydać raportu / certyfikatu w ramach akredytacji, dopóki działania nie zostaną określone i zatwierdzone w jego systemie w ramach procesu elastycznego zakresu, - poinformować Klienta /wnioskującego o odpowiednich implikacjach (np. czas realizacji, cena itp.).

Przegląd zapytań, ofert, umów

- Na etapie przeglądu zapytania/oferty/zlecenia/umowy, zawsze gdy jest to uzasadnione należy poinformować Klientów/ Uczestników o możliwości posługiwania się akredytacją w zakresie elastycznym w odniesieniu do realizowanego zlecenia.
- Klient/ Uczestnik jest informowany o granicach elastyczności posiadanego elastycznego zakresu akredytacji i wynikających z tego faktu możliwościach działań Organizatora badań biegłości.
- Koordynator / kierownik jest zobowiązany poinformować Klientów/Uczestników na etapie zapytania ofertowego, że nie będzie w stanie wydać raportu z badań biegłości w ramach akredytacji, dopóki działania nie zostaną określone i zatwierdzone w jego systemie w ramach projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości w elastycznym zakresie akredytacji oraz wprowadzone na Listę akredytowanych działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego.

Przegląd zapytań, ofert i umów

W przypadku, kiedy Organizator badań biegłości jeszcze nie umieścił wnioskowanej działalności na Liście, postępowanie jest następujące:

KOORDYNATOR / KIEROWNIK:

- Informuje Klientów/ Uczestników o możliwości wykonania badań biegłości w obszarze akredytowanym, w ramach elastycznego zakresu akredytacji z zastrzeżeniem, że organizator musi przeprowadzić działania niezbędne do wprowadzenia obiektu/wielkości mierzonej/właściwości na Listę akredytowanych działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego.
- Wyznacza i informuje Klientów/ Uczestników o terminie, kiedy będzie możliwe wykonanie badań biegłości, informuje Klientów/ Uczestników o cenie, terminie.
- Zastrzega, że jeśli w trakcie procesu walidacji pojawią się przeszkody, uniemożliwiające potwierdzenie kompetencji Organizatora badań biegłości, działanie to nie zostanie zrealizowane w obszarze akredytowanym.

Zarządzenie działaniami w ramach zakresu elastycznego

Koordynator badań biegłości w porozumieniu z Kierownikiem, może zgłosić potrzebę rozszerzenia/uaktualnienia zakresu obiektów badań biegłości/wielkości mierzonych/właściwości w ramach zakresu elastycznego do Dyrektora, wypełniając Wniosek o wprowadzenie zmian do Listy akredytowanych działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego, w którym określa:

- zakres zmian w zakresie elastycznym,
- osobę odpowiedzialną za wdrożenie działań,
- zakres walidacji procesu realizacji badań biegłości w zakresie elastycznym Organizatora badań biegłości (jeśli dotyczy).

W przypadku akceptacji projektu działań, Dyrektor - zatwierdza Wniosek o wprowadzenie zmian do Listy akredytowanych działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego .

FPS-PT/09/15	
REW 01	DATA 12.07.22r.

Wniosek o wprowadzenie zmian do listy działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego

strona A

Nr wniosku: 1/23

1. Zgłoszenie wniosku (wypełnia Koordynator badań biegłości)

☒ Rozszerzenie

☐ Uaktualnienie

2. Uzasadnienie wniosku (wypełnia Koordynator badań biegłości)

Wniosek dotyczy rozszerzenia zakresu wielkości mierzonych w Programie ŚR/PT – Środowisko Wydanie XII z dnia 31.01.2023 r., obiekt badań: WWA.2 – filtr z włókien szklanych z naniesionym materiałem do badań (mieszanina wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych).

Wielkość mierzona:

- zawartość benzo(a)antracenu w próbce,
- zawartość chryzenu w próbce.

Wniosek jest odpowiedzią na zapotrzebowanie ze strony Klientów/Uczestników – zgłoszenia udziału do rundy badań biegłości 80(WWA.2)ŚR w roku 2023.

Dotychczasowy zakres parametrów w obiekcie badań: wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne – WWA.2 nie obejmuje w/w parametrów fizykochemicznych (patrz: Lista działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego wydanie 3 z dnia 12.08.2022 r.).

3. Zakres zmian (wypełnia Koordynator badań biegłości)

☐ Dodanie obiektów badań biegłości, w ramach grupy obiektów

☒ Dodanie wielkości mierzonych lub właściwości w ramach obiektów / grupy obiektów badań biegłości

4. Proszę o rozpoczęcie realizacji procedury projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości w zakresie przedstawionym we wniosku.

Osoba odpowiedzialna: Katarzyna Więcek

Termin realizacji: 18.04.2023 r.

Ośrodek Badań Biegłości
CLP-B LABTEST
Koordynator

10.03.2023 r. *Aneta Kocela-Jagielko*
(Data i podpis Koordynatora badań biegłości)

*niewłaściwe przekreślić

**ilość stron w zależności od potrzeb

Strona/stron: ...1./2**

FPS-PT/09/15	
REW 01	DATA 12.07.22r.

Wniosek o wprowadzenie zmian do listy działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego

strona A

5. Deklaracja TB/BB o możliwości przeprowadzenia procedury projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości

Potwierdzam możliwość przeprowadzenia procedury projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości w zakresie przedstawionym w pkt. 1-3 wniosku.

CLP-B LABTEST
Ośrodek Badań Biegłości
Kierownik
Katarzyna Więcek
10.03.2023 r.
(Data i podpis TB/BB)

6. Akceptacja projektu działań

.....
10.03.2023 r.
(Data i podpis Dyrektora Spółki)

*niewłaściwe przekreślić

**ilość stron w zależności od potrzeb

Strona/stron: ...2./2**

Zarządzanie działaniami w ramach zakresu elastycznego

- Na podstawie wniosku uruchamiana jest **procedura projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości w elastycznym zakresie akredytacji**.
- Koordynator badań biegłości, na podstawie wyników walidacji, przedstawionych w **Karcie projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości w elastycznym zakresie akredytacji**, ocenia wdrożenie zaplanowanych działań oraz podejmuje decyzję o zatwierdzeniu zmian przedstawionych we wniosku.
- W przypadku negatywnego wyniku realizacji projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości KIEROWNIK informuje zainteresowanych Uczestników/Klientów o braku możliwości realizacji zlecenia.
- W przypadku pozytywnego zatwierdzenia zmian przez Koordynatora, do wniosku dołączany jest **Projekt listy działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego**.

Karta projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości

w elastycznym zakresie akredytacji

Strona A

Nr karty: 1/23

Podstawa uruchomienia karty

Wniosek o wprowadzenie zmian do listy akredytowanych działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego nr 1/23

Data rozpoczęcia realizacji projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości:

10.03.2023 r.

Identyfikacja programu badań biegłości:

Program badań biegłości – Środowisko – ŚR/PT – wydanie XII z dnia 31.01.2023 r.

Opis obszaru/obiektów badań/wielkości mierzonych/właściwości (w zależności od potrzeb), będących przedmiotem projektowania i walidacji procesu realizacji badań biegłości:

Obiekt badań: WWA.2 – filtr z włókien szklanych z naniesionym materiałem do badań (mieszanka wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych).

Wielkość mierzona:

- zawartość benzo(a)antracenu w próbce,
- zawartość chryzenu w próbce.

Opis wymagań wejściowych do walidacji procesu (w zależności od potrzeb):

A. Analiza posiadania odpowiednio wykwalifikowanego personelu do wykonania wyżej przedstawionego działania oraz jego walidacji lub weryfikacji.

B. Analiza zasobów i innych środków potrzebnych do wykonania działania określonego przez klienta/wniosującego.

C. Analiza procedur przygotowania obiektów badań, ocena możliwości zastosowania obiektu badań dotychczas stosowanego w Programie Badań biegłości - ŚR/PT – Środowisko oraz stosowanych opakowań obiektu badań.

D. Analiza Planu Programu Badań Biegłości – ŚR/PT – Środowisko z dnia 31.01.2023 r. oraz Programu Badań Biegłości - Program ŚR/PT – Środowisko wydanie XII z dnia 31.01.2023 r. pod względem oceny wpływu rozszerzenia zakresu wielkości mierzonych na realizację programu badań biegłości.

Ocena wpływu na:

- wymagania dotyczące wytwarzania, sterowania jakością, magazynowania i dystrybucji obiektów badania biegłości,
- środki zapobiegawcze w celu zapobieżenia zмовie pomiędzy uczestnikami lub fałszowaniu wyników oraz procedury, które będą uruchomione, jeżeli zaistnieje podejrzenie zмовy lub fałszowania wyników,
- potencjalne główne źródła błędów występujących w odniesieniu do oferowanego badania biegłości,
- opis informacji, które należy dostarczyć uczestnikom/klientom oraz harmonogram realizacji kolejnych etapów programu,
- częstotliwość lub daty dystrybucji obiektów badań biegłości do uczestników/klientów,

*ilość stron w zależności od potrzeb

Strona/stron: 1.1.2.*

boratori

- wszelkie informacje dotyczące metod lub procedur, potrzebne uczestnikom do przygotowania materiału do badań i przeprowadzenia oznaczeń,
- procedury dotyczące metod badań, które będą wykorzystywane do oceny jednorodności i stabilności obiektów badania biegłości,
- formę Arkusza Wyników Badań (FPS-PT/09/06), które będą stosować uczestnicy
- zakres analizy statystycznej, która będzie stosowana,
- źródło, spójność pomiarową i niepewność pomiaru wartości przypisanej,
- kryteria oceny rezultatów działania uczestników,
- opis danych lub informacji, które należy przekazać zwrotnie uczestnikom,
- zakres, w jakim zostaną opublikowane wyniki uczestników i wnioski wynikające z programu badania biegłości,
- działania, które należy podjąć w wypadku zaginięcia lub uszkodzenia obiektów badania biegłości.

E. Analiza zakresu/możliwości realizacji oceny jednorodności/stabilności w obszarze Centrum Badań (zakres akredytacji AB 300).

F. Analiza konieczności wprowadzenia zmian na stronie internetowej organizatora badań biegłości PT 003.

10.03.2023r.
Opracował

CLP-B LABTEST
Ośrodek Badań Biegłości
Kierownik
Aneta Kocela-Jagielko
(Data i podpis TB/BB)

Zatwierdził
Ośrodek Badań Biegłości
CLP-B LABTEST
Koordynator
Aneta Kocela-Jagielko
10.03.23r.
(Data i podpis Koordynatora badań biegłości)

*ilość stron w zależności od potrzeb

Strona/stron: 2.1.2.*

Projekt listy akredytowanych działań prowadzonych
w ramach zakresu elastycznego

Załącznik do Wniosku o wprowadzenie zmian do listy działań prowadzonych w ramach zakresu
elastycznego o numerze 1/23

CENTRALNE LABORATORIUM POMIAROWO-BADAWCZE SPÓŁKA Z O.O. OŚRODEK BADAŃ BIEGŁOŚCI CLP-B LABTEST ul. Rybnicka 6 44-335 Jastrzębie- Zdrój		
Obiekty badań biegiełości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Węgiel kamienny	Zawartość popiołu Ciepło spalania Wartość opalowa Zawartość siarki całkowitej Zawartość części lotnych V850 Zawartość części lotnych V900 Zawartość chloru Zawartość fosforu Wskaźniki dylatometryczne Kontrakcja Dylatacja Temperatury: mięknienia, kontrakcji, dylatacji Zdolność spiekania RI Wskaźnik wolnego wydymania SI Zawartość węgla, wodoru, azotu Zawartość wilgoci całkowitej Zawartość wilgoci przemijającej Zawartość wilgoci w próbce analitycznej Zawartość wilgoci w węglu powietrznosuchym Zawartość rtęci	Paliwa Stałe , PS/PT
Biomasa	Zawartość wilgoci całkowitej Zawartość popiołu Ciepło spalania Zawartość części lotnych Zawartość chloru Zawartość siarki całkowitej Zawartość wilgoci analitycznej	Paliwa Stałe , PS/PT
Koks z węgla kamiennego	Zawartość popiołu Zawartość części lotnych Zawartość siarki całkowitej Wskaźnik reakcyjności koksu (CRI) i wytrzymałości koksu po reakcji (CSR) Zawartość wilgoci w próbce analitycznej Zawartość chloru Zawartość węgla Zawartość tlenku disodu Zawartość tlenku dipotasu Zawartość fosforu	Paliwa Stałe , PS/PT

Obiekty badań biegiełości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Paliwa gazowe Powietrze	Tlen Dwutlenek węgla Tlenek węgla Metan Wodór Acetylen Etan Etylen Propan Propylen Siarkowodor	Środowisko, ŚR/PT
Środowisko pracy -Powietrze	Zawartość manganu i jego związków Zawartość tlenku żelaza (w przeliczeniu na Fe) Zawartość miedzi Zawartość kadmu Zawartość niklu Zawartość tlenku cynku (w przeliczeniu na Zn)	Środowisko, ŚR/PT
Środowisko pracy -Powietrze	Zawartość benzenu Zawartość toluenu Zawartość ksyleny Zawartość fenolu Zawartość trichloroetyleny Zawartość tetrachloroetyleny Zawartość 2-butanonu Zawartość 1,2,3-trimetylobenzenu Zawartość 1,2,4-trimetylobenzenu Zawartość 1,3,5-trimetylobenzenu Zawartość 4-metylo-2-pentanonu	Środowisko, ŚR/PT
Środowisko pracy -Powietrze	Antracen Benzo(b)fluoranten Benzo(k)fluoranten Dibenzo(a,h)antracen Benzo(a)piren Benzo(g,h,i)perylen Indeno(1,2,3-cd)piren Benzo(a)antracen Chryzen	Środowisko, ŚR/PT
Wody powierzchniowe	pH Przewodność elektryczna właściwa Temperatura	Pobieranie próbek, PP/PT
Wody do spożycia	pH, Przewodność elektryczna właściwa Temperatura, Stężenie chloru wolnego	Pobieranie próbek, PP/PT

Obiekty badań biegiełości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Odpady 01 01 02, 01 04 12 01 04 81, 03 01 01 03 01 05, 03 03 01 10 01 01, 10 01 02 10 01 03, 10 01 15 10 01 17, 10 01 24 10 01 80, 10 01 82, 17 01 01, 17 01 02, 17 01 03, 17 01 81, 17 05 04, 17 05 06, 19 01 12, 19 01 14 19 01 16, 19 08 05 , 19 12 10	pH Sucha pozostałość Zawartość wody Strata przy prażeniu suchej masy osadu Zawartość azotu ogólnego Zawartość azotu amonowego Zawartość fosforu ogólnego Zawartość wapnia i magnezu Ciepło spalania Zawartość kadmu Zawartość chromu całkowitego Zawartość miedzi Zawartość rtęci Zawartość niklu Zawartość ołowiu Zawartość cynku Zawartość popiołu Zawartość węgla całkowitego Zawartość tlenku magnezu Zawartość tlenku glinu Zawartość krzemionki Zawartość tlenku żelaza Zawartość tlenku wapnia Zawartość fosforu Zawartość ditlenku tytanu Zawartość tlenku manganawo-manganowego Zawartość tlenku disodu Zawartość tlenku dipotasu Zawartość trójtlenku siarki Charakterystyczne temperatury topliwości Zawartość arsenu Zawartość baru Zawartość kadmu Zawartość chromu całkowitego Zawartość miedzi Zawartość rtęci Zawartość molibdenu Zawartość niklu Zawartość ołowiu Zawartość antymonu Zawartość seleny Zawartość cynku Zawartość chlorków Zawartość fluorków Zawartość siarczanów Zawartość rozpuszczonego węgla organicznego (DOC) Zawartość stałych związków rozpuszczonych (TDS) Zawartość wilgoci w próbce analitycznej Zawartość siarki całkowitej Zawartość wodoru Zawartość azotu Zawartość chloru	Odpady, OD/PT

Zarządzanie działaniami w ramach zakresu elastycznego

Po zatwierdzeniu wniosku i projektu listy,

ZOSTAJE PODDANA AKTUALIZACJI

Lista akredytowanych działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego.

FPS/01/05	
REW 00	DATA

Lista akredytowanych działań prowadzonych
w ramach zakresu elastycznego

wydanie nr 4 z dnia 20.04.2023 r.

CENTRALNE LABORATORIUM POMIAROWO-BADAWCZE SPÓŁKA Z O.O. OŚRODEK BADAŃ BIEGŁOŚCI CLP-B LABTEST ul. Rybnicka 6 44-335 Jastrzębie- Zdrój		
Obiekty badań biegłości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Węgiel kamienny	Zawartość popiołu Ciepło spalania Wartość opalowa Zawartość siarki całkowitej Zawartość części lotnych V850 Zawartość części lotnych V900 Zawartość chloru Zawartość fosforu Wskaźniki dylatometryczne Kontrakcja Dylatacja Temperatury: mięknięcia, kontrakcji, dylatacji Zdolność spiekania RI Wskaźnik wolnego wydymania SI Zawartość węgla, wodoru, azotu Zawartość wilgoci całkowitej Zawartość wilgoci przemijającej Zawartość wilgoci w próbce analitycznej Zawartość wilgoci w węglu powietrznosuchym Zawartość rtęci	Paliwa Stałe , PS/PT
Biomasa	Zawartość wilgoci całkowitej Zawartość popiołu Ciepło spalania Zawartość części lotnych Zawartość chloru Zawartość siarki całkowitej Zawartość wilgoci analitycznej	Paliwa Stałe , PS/PT
Koks z węgla kamiennego	Zawartość popiołu Zawartość części lotnych Zawartość siarki całkowitej Wskaźnik reakcyjności koksu (CRI) i wytrzymałości koksu po reakcji (CSR) Zawartość wilgoci w próbce analitycznej Zawartość chloru Zawartość węgla Zawartość tlenku disodu Zawartość tlenku dipotasu Zawartość fosforu	Paliwa Stałe , PS/PT

Obiekty badań biegłości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Paliwa gazowe Powietrze	Tlen Dwutlenek węgla Tlenek węgla Metan Wodór Acetylen Etan Etylen Propan Propylen Siarkowodór	Środowisko, ŚR/PT
Środowisko pracy -Powietrze	Zawartość manganu i jego związków Zawartość tlenku żelaza (w przeliczeniu na Fe) Zawartość miedzi Zawartość kadmu Zawartość niklu Zawartość tlenku cynku (w przeliczeniu na Zn)	Środowisko, ŚR/PT
Środowisko pracy -Powietrze	Zawartość benzenu Zawartość toluenu Zawartość ksylienu Zawartość fenolu Zawartość trichloroetylenu Zawartość tetrachloroetylenu Zawartość 2-butanonu Zawartość 1,2,3-trimetylobenzenu Zawartość 1,2,4-trimetylobenzenu Zawartość 1,3,5-trimetylobenzenu Zawartość 4-metylo-2-pentanonu	Środowisko, ŚR/PT
Środowisko pracy -Powietrze	Antracen Benzo(b)fluoranten Benzo(k)fluoranten Dibenzo(a,h)antracen Benzo(a)piren Benzo(g,h,i)perylen Indeno(1,2,3-cd)piren Benzo(a)antracen Chryzen	Środowisko, ŚR/PT
Wody powierzchniowe	pH Przewodność elektryczna właściwa Temperatura	Pobieranie próbek, PP/PT
Wody do spożycia	pH Przewodność elektryczna właściwa Temperatura Stężenie chloru wolnego	Pobieranie próbek, PP/PT

Obiekty badań biegłości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Odpady 01 01 02, 01 04 12 01 04 81, 03 01 01 03 01 05, 03 03 01 10 01 01, 10 01 02 10 01 03, 10 01 15 10 01 17, 10 01 24 10 01 80, 10 01 82, 17 01 01, 17 01 02, 17 01 03, 17 01 81, 17 05 04, 17 05 06, 19 01 12, 19 01 14 19 01 16, 19 08 05 , 19 12 10	pH Sucha pozostałość Zawartość wody Strata przy prażeniu suchej masy osadu Zawartość azotu ogólnego Zawartość azotu amonowego Zawartość fosforu ogólnego Zawartość wapnia i magnezu Ciepło spalania Zawartość kadmu Zawartość chromu całkowitego Zawartość miedzi Zawartość rtęci Zawartość niklu Zawartość ołowiu Zawartość cynku Zawartość popiołu Zawartość węgla całkowitego Zawartość tlenku magnezu Zawartość tlenku glinu Zawartość krzemionki Zawartość tlenku żelaza Zawartość tlenku wapnia Zawartość fosforu Zawartość ditlenku tytanu Zawartość tlenku manganawo-manganowego Zawartość tlenku disodu Zawartość tlenku dipotasu Zawartość trójtlenku siarki Charakterystyczne temperatury topliwości Zawartość arsenu Zawartość baru Zawartość kadmu Zawartość chromu całkowitego Zawartość miedzi Zawartość rtęci Zawartość molibdenu Zawartość niklu Zawartość ołowiu Zawartość antymonu Zawartość selenu Zawartość cynku Zawartość chlorków Zawartość fluorów Zawartość siarczanów Zawartość rozpuszczonego węgla organicznego (DOC) Zawartość stałych związków rozpuszczonych (TDS) Zawartość wilgoci w próbce analitycznej Zawartość siarki całkowitej Zawartość wodoru Zawartość azotu Zawartość chloru	Odpady, OD/PT

Lista akredytowanych działań prowadzonych w ramach zakresu elastycznego

- **Lista** powinna być dokumentem systemowym.
- **Lista** powinna odpowiadać układowi tabel stosowanych przez PCA do formułowania stałych zakresów akredytacji.
- CAB powinna opracować i utrzymywać więcej niż jedną **Listę**, jeżeli to wynika z rodzaju jej działalności i jest konieczne dla spełnienia wymagania zapewnienia jasnej i dokładnej informacji o tym, co jest objęte elastycznym zakresem akredytacji.
- **Lista** powinna być uaktualniana przez CAB zgodnie z udokumentowanym procesem projektowania i wdrażania działań w obszarze zakresu elastycznego.
- Celem **Listy** jest zapewnienie aktualnej jednoznacznej informacji dotyczącej stosowania zakresu elastycznego.
- **Lista** powinna być udostępniana przez CAB publicznie, bez potrzeby występowania o nią.
- CAB przed planowaną oceną w nadzorze i na każde żądanie PCA jest zobowiązana dostarczyć do PCA aktualną **Listę**.

Elastyczny zakres akredytacji

Po-co-ci-to

- Czy elastyczny zakres akredytacji jest ci potrzebny?
- Jak go zamierzasz wykorzystać?
- Czy są obszary/badania, w których stały zakres uniemożliwia realizację usług/zadań?
- Czy dobrze rozumiesz istotę elastyczności?
- Czy optymalnie wykorzystujesz posiadaną : „stałą akredytację”?
- Ile będzie to kosztowało?

Elastyczny zakres akredytacji (za i przeciw wdrożeniu)

Za

- Zarządzanie całością lub częścią swojego zakresu bez konieczności przeprowadzania oceny w przypadku rozszerzenia.
- Ogólny, bardziej zrozumiały zakres podczas korzystania przez użytkowników/Klientów.
- Możliwość reagowania na potrzeby swoich Klientów poprzez modyfikowanie zakresu bez konieczności informowania PCA, informowanie PCA o zmianach dopiero w nadzorze.
- Możliwość prowadzenia dwóch zakresów; stałego i elastycznego dla wybranego obszaru działalności

Przeciw

- Najpierw trzeba objąć obszar działalności zakresem stałym, a po pierwszym nadzorze objąć zakresem elastycznym. Należy przedstawić rzeczywiste przykłady wprowadzenia w życie zakresu elastycznego.
- Konieczność opracowania i utrzymywania nowego dokumentu systemowego lub wprowadzenie w dokumentacji zmian, dostosowanie procesu realizacji usługi (wdrożenie zasad zarządzania rozwojem obszaru działalności , wdrożenie systemu zarządzania personelem rozwijającym obszary działalności (personel merytoryczny, wdrażający obszary działalności).
- Zarządzanie działaniami w ramach zakresu elastycznego i uaktualnieniu listy przez personel kompetentny, uprawniony - dodatkowe odpowiedzialności - przejęcie odpowiedzialności za zarządzanie elastycznym zakresem i określone działania stanowiące etapy procesu.
- Po uzyskaniu zakresu elastycznego w ocenach PCA na miejscu weryfikowane są rzeczywiste przypadki wdrożenia działań z zastosowaniem ocen pionowych procesu projektowania i wdrażania.

Przykłady opisów zakresu elastycznego CAB i możliwych granic elastyczności wg. załącznika do DA -10

3) Organizator badań biegłości – przykład opisu zakresu elastycznego i możliwe granice elastyczności.

Obiekty badań biegłości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Odpady ¹⁾	Zawartość kadmu Zawartość chromu całkowitego Zawartość miedzi Zawartość rtęci Zawartość niklu Zawartość ołowiu Zawartość cynku	Program Odpady P-Odp
Gleby ¹⁾	Zawartość metali ²⁾	Program Gleby G-Met
Kruszywo	Właściwości fizyczne i mechaniczne ²⁾	Program badań biegłości Kruszywa

Granice elastyczności:

- ¹⁾ Dodanie obiektów badań biegłości w ramach grupy obiektów
- ²⁾ Dodanie wielkości mierzonych lub właściwości w ramach obiektów / grupy obiektów badań biegłości

Lista działań prowadzonych w ramach elastycznego zakresu akredytacji jest udostępniana publicznie przez akredytowany podmiot.

Stały zakres akredytacji PT 003 - wycinek

PCA

Zakres akredytacji Nr PT 003
Scope of accreditation No PT 003

Oblekty badań biegłości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Węgiel kamienny	Zawartość popiołu Ciepło spalania Wartość opałowa Zawartość siarki całkowitej Zawartość części lotnych V_{850} Zawartość części lotnych V_{900} Zawartość chloru Zawartość fosforu Wskaźniki dylatometryczne Kontrakcja Dylatacja Temperatury: mięknięcia, kontrakcji, dylatacji Zdolność spiekania RI Wskaźnik wolnego wydymania SI Zawartość węgla, wodoru, azotu Zawartość wilgoci całkowitej Zawartość wilgoci przemijającej Zawartość wilgoci w próbce analitycznej Zawartość wilgoci w węglu powietrznosuchym Zawartość rtęci	Paliwa stałe PS/PT
Biomasa	Zawartość popiołu Ciepło spalania Zawartość części lotnych Zawartość chloru Zawartość siarki całkowitej Zawartość wilgoci analitycznej	
Koks z węgla kamiennego	Zawartość popiołu Zawartość części lotnych Zawartość siarki całkowitej Wskaźnik reakcyjności koksu (CRI) i wytrzymałości koksu po reakcji (CRS) Zawartość wilgoci w próbce analitycznej Zawartość chloru Zawartość węgla Zawartość tlenku disodu Zawartość tlenku dipotasu Zawartość fosforu	

Wersja strony: A

Elastyczny zakres akredytacji Organizatora badań biegłości PT 003

ZAKRES AKREDYTACJI ORGANIZATORA BADAŃ BIEGŁOŚCI SCOPE OF ACCREDITATION FOR PROFICIENCY TESTING PROVIDER Nr/No PT 003

wydany przez / issued by
POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI
01-382 Warszawa, ul. Szczotkarska 42

Wydanie/Issue 14 z/of 29.11.2023

PT 003

Nazwa i adres / Name and address:

**CENTRALNE LABORATORIUM POMIAROWO-BADAWCZE
SPÓŁKA Z O.O.**

OŚRODEK BADAŃ BIEGŁOŚCI CLP-B LABTEST

ul. Rybnicka 6

44-335 Jastrzębie- Zdrój

Dziedzina / obiekty badań biegłości / Field / proficiency testing items:

Badania chemiczne / paliwa gazowe i stałe, powietrze, pyły, woda, odpady, ścieki / Chemical tests / liquid and solid fuels, air, dust, water, waste, sewage

Badania właściwości fizycznych / paliwa stałe, woda, odpady / Test of physical properties / solid fuels, water, waste

Pobieranie próbek / woda, paliwa stałe, ścieki, gaz / Sampling / water, solid fuels, sewage, gas

Wersja strony: A

**KIEROWNIK
BIURA DS. AKREDYTACJI**

TADEUSZ MATRAS

PCA

Zakres akredytacji Nr PT 003
Scope of accreditation No PT 003

Obiekty badań biegłości	Wielkości mierzone lub właściwości	Identyfikacja programu
Elastyczny zakres akredytacji ^{1), 2)}		
Węgiel kamienny	Właściwości fizykochemiczne ²⁾	Paliwa stałe PS/PT
Biomasa	Właściwości fizykochemiczne ²⁾	
Koks z węgla kamiennego	Właściwości fizykochemiczne ²⁾	
Paliwa gazowe Powietrze	Stężenie składników gazowych ²⁾	Środowisko SR/PT
Środowisko pracy - pyły	Zawartość kwarcu i krystobalitu	
Środowisko pracy - powietrze	Zawartość metali ²⁾	
	Zawartość związków organicznych ²⁾	
	Stężenie dwutlenku węgla Stężenie dwutlenku azotu Stężenie tlenku węgla Stężenie tlenku azotu	
	Zawartość wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) ²⁾	Odpady OD/PT
Odpady ²⁾ : kod ¹⁾ 01 01, 01 04 03 01, 03 03 10 01, 17 01 17 05, 19 01 19 08, 19 12	Właściwości fizykochemiczne ²⁾	
Węgiel kamienny	Pobieranie próbek do badań fizykochemicznych	Pobieranie próbek PP/PT
Wody powierzchniowe	Pomiary w terenie ²⁾	
	Pobieranie próbek do badań fizykochemicznych	Woda do spożycia
	Pomiary w terenie ²⁾	
	Pobieranie próbek do badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych	Ścieki
	Pobieranie próbek do badań fizykochemicznych – metoda manualna	
	Pomiary w terenie: Temperatura pH Przewodność elektryczna właściwa	Gaz koksowniczy
	Pobieranie próbek do badań składu chemicznego	

²⁾ Kody odpadów według rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów.

Granice elastyczności:

- 1) Dodanie obiektów badań biegłości w ramach grupy obiektów
- 2) Dodanie wielkości mierzonych lub właściwości w ramach obiektów / grupy obiektów

Wykaz badań biegłości prowadzonych w ramach elastycznego zakresu akredytacji jest publicznie udostępniany przez akredytowany podmiot.

ib.pl

Dziękuję za uwagę

**Dyrektor ds. Systemów
Zarządzania i Zarządzania Ryzykiem**

Katarzyna Kluska